

**miljøpartiet
de grønne**

randaberg

PROGRAM FOR MDG RANDABERG

2015-2019

ET GRØNT RANDABERG

Miljøpartiet De Grønnes mål er et medmenneskelig samfunn i økologisk balanse. Sunne økologiske prinsipper skal være styrende for å fremme fred og rettferdighet både lokalt og globalt. Livskraftige lokalsamfunn basert på lokale ressurser, er en forutsetning for å nå dette målet.

De Grønne Randaberg ble startet vinteren 2014 fordi vi ønsker en framtidsrettet utvikling av Randaberg kommune. Randaberg skal være medmenneskelig, dyrevennlig, moderne og miljøvennlig. Tettstedene i kommunen utvikles livs- og bærekraftig. På denne måten vil vi også fjerne utbyggingspresset på matjord. Det betyr blant annet at vi må legge til rette for kortreiste liv. Vi ønsker et variert og grønt næringsliv lokalt som gir muligheter for et mangfold av arbeidsplasser der folk bor. Nærmiljøet skal gi muligheter til meningsfylte fritidsaktiviteter. De Grønne Randaberg vil arbeide for at natur og miljøhensyn har høyeste prioritet og at langsiktighet samt hensyn til framtidige generasjoner ligger til grunn for alle politiske avgjørelser. Klimaendringene er den største utfordringen i vår tid for både livsgrunnlag, helse og det sosiale samholdet i samfunnet. Vi må handle nå.

Fra vårt første møte på Steindal Gård, våren 2015

LISTETOPPER

Alexander Rugert-Raustein

Øko-bonde og gründer

Alder: 43

"Jeg ønsker å være en tilrettelegger for deltagende demokrati, slik at du kan bidra med ditt i kommunen. Brenner for jordvern"

David Harestad

Student og pleiemedarbeider

Alder: 28

"Jordvern, kommuneøkonomi og helse"

Inger Tone Løvås Hognestad

Pleiemedarbeider

Alder: 47

"Jeg brenner for å skape et samfunn der naturmangfold og menneskeverd settes høyere enn økonomisk vekst"

GRØNNE TANKER

De Grønne Randaberg ønsker å gi kommunen en grønnere profil og vil ta initiativ til mange små grep som skal føre til endringer i både holdning og handling. Det skal være naturlig og lett vint å bruke sykkel og kollektiv transport. Det er også et mål at dagens privatbilisme skal bli mer miljøvennlig og vi ønsker å støtte bruk av el-biler. Mye er på rett spor allerede. Vi har for eksempel merket oss med glede at Posten har tatt i bruk el-biler. Et grønt samfunn er et medmenneskelig samfunn og det forutsetter at flest mulig er delaktige og aktive i utformingen av bygdas framtid. Et grønt samfunn støtter opp under bærekraftig utvikling innenfor blant annet matproduksjon.

MILJØPARTIET DE GRØNNE VIL:

- Randaberg kommune skal knytte seg til 100%-fornybar-bevegelsen:
 - » med mål om 90% innen 2019.
 - » mål om 100% 2023.
 - » oljefyring fases ut omgående.
 - » det kommunale strømforbruket skal komme fra 100% fornybare kilder innen 2019.
 - » nybygg, både privat og offentlig, skal bygges for å være mest mulig energieffektive, miljøbesparende med lavt vedlikeholdsbehov.
 - » Alle kommunens biler blir el-biler. Den kommunale bilparken skal stilles disponibel for bil-deling på kveldstid og helger.

- løfte syklistens status i bygda.
 - » 25-30 kommunalt vedlikeholdte el-sykler som er tilgjengelige for innbyggerne for utflukter og lignende.
 - » bygge tørre og trygge sykkelparkeringsanlegg både i sentrum og ved andre kollektivknutepunkt.
 - » i kombinasjon med et sykkelverksted bemannet av frivillige/skoleelever/personer på tiltak i Randaberg sentrum, etter mal av Kirkens Bymisjon sitt Paa Hjul Sykkelverksted i Stavanger.
 - » mobil sykkelparkour.
 - » Der det ikke skal bygges sykkelveier skal det markeres sykkelfelt med 1 meters bredde.
 - » Sykkelstier skal til en hver tid være godt vedlikeholdt og ryddet for snø om vinteren.
- Kommunen subsidierer 50% av prisen på kollektivtransport for ungdom under 25.
- Jobbe for en direkte og bedre bussforbindelse til Stavanger, noe lignende bussrute 10.
- Jobbe for at Kolumbus utvider bussrute 3, slik at den går til Randaberg sentrum, i stedet for å stoppe ved Viste Hageby.
- Jobbe for å utvide busstilbudet innad i kommunen.
- Bygge El-bil ladestasjoner i sentrum.

- Randaberg avviser både TISA og TTIP- forhandlinger for å sikre vår lokale selvråderett
- All matservering i kommunal regi skal ha som mål å få Debio's sølvmerke innen 2019, det vil si 50% av totalmengden mat servert er økologisk.
 - » merkostnader skal spares inn gjennom målrettet opplæring av personal etter Københavns modell. De ligger an til å oppnå målet om 90% innen utgangen av 2015 med samme budsjett.

DELTAKENDE DEMOKRATI

For å sikre lokaldemokratiet vil vi jobbe for å øke innbyggernes engasjement og dermed oppnå et fungerende samarbeid mellom innbyggere, kommunestyre og administrasjon. Samtidig må vi få ryddet opp i ansvarsforholdet mellom kommunestyre og administrasjon. Det er viktig å rydde opp i ansvarsforholdet mellom disse partene.

Vi er imot nåværende praksis av ekspropriering av privat eiendom fordi det griper inn i menneskets selvråderett. Velforeningene må også få reell innflytelse over vedtak som berører nærmiljøet deres. Vi ønsker å sikre lokaldemokratiet ved folkeavstemninger i viktige saker som for eksempel kommunesammenslåing.

MILJØPARTIET DE GRØNNE VIL:

- Utvikle en strategi for å fremme aktiv deltakelse fra innbyggere i kommunen vedrørende utviklingsprosesser. Det er helt nødvendig å få folkets oppmerksomhet tidlig slik at "i tolvte time"-reaksjoner unngås. De Grønnes strategi vil være å ha dialog med berørte innbyggere og velforeninger i ulike saker.
- "Min ryddige kyst": vi ønsker å sette opp flere søppeldunker slik at alle kan rydde litt hver gang de går tur, et tiltak som gir innbyggerne mer makt til å bestemme selv hvor ryddig vi skal ha det langs vår kyst.
- Vi vil ha Politiske Spaserturer: Før kommunen varsler oppstart av ny planprosess skal det gjennomføres en Politisk Spasertur, som er en fysisk tur over det eventuelt berørte området sammen med relevante fagpersoner og som avsluttes med for eksempel felles grilling og idémyldring. Det inviteres bredt gjennom sosiale medier, Bygdebladet, Stavanger Aftenblad med mer.
- De Grønne Randaberg skal få på plass en "grønn gravemaskin". Gravemaskinen plasseres steder hvor kommunen planlegger endringer, for å være et tydelig visuelt og håndgripelig signal til innbyggerne om at det skal skje endringer her.

BÆREKRAFTIG MILJØ, LANDBRUK, DYREVERN OG NATURVERN

Dyrkbar mark utgjør nær 60% av arealet i Randaberg kommune, mot kun 3% på landsbasis. Vi bærer dermed et spesielt ansvar for å bevare denne ikke-fornybare og livsviktige ressursen. Randaberg kommune skal bli et nasjonalt fyrtårn for jordvern på nord-tippen av Jæren. Naturen skal kunne brukes til rekreasjon og glede.

MILJØPARTIET DE GRØNNE VIL:

- Frede dyrkbar mark i Randaberg kommune med bakgrunn i et lokalt ansvar for matsikkerhet. Nødvendig areal til boligbygging skal vinnes gjennom fortetting.
- Jobbe for å bygge Rogfast som tog-tunnel fordi:
 - » vi vil redusere klimautslipp fra privatbilismen
 - » fremme kollektivtransport i takt med klimaforliket vedtatt i 2012
 - » det er framtidsrettet som del av et lyntogkonsept

- Hindre utfylling av Mekjarvik fordi:
 - » det ødelegger viktig marint miljø
 - » konsekvensene er ikke tilfredsstillende utredet
 - » naboer er ikke godt nok ivaretatt
 - » vi trenger ikke større områder til mer forurensende industriaktivitet
- Stanse veibygging. Vi trenger ikke mer vei som gir mer trafikk og dermed mer kø på sikt, men heller fokusere på vedlikehold og jobbe for utvikling av miljøgater.
- Jobbe for at kommunen får en langsiktig miljøstrategi. Det skal ansettes både miljørådgiver som samarbeider med næringslivet og et framtidsombud som arbeider for å ivareta interessene til framtidige generasjoner.
- Legge til rette for flere dyr på beite, gjennom å gi økonomisk støtte til beitedrift. Dyr på beite er god miljøvennlig agronomi og kommunen synliggjør at den setter pris på bondens arbeid.
- Gjøre kommunen til en foregangskommune for bruk av overskuddsmat i fra butikker. For eksempel skal mat som kastes av butikker gå til sosiale formål, eventuelt selges til redusert pris.
- Arbeide for at handelsstanden og bønder i Randaberg kommune samarbeider slik at kortreist mat fra kommunens gårder blir tilgjengelig for innbyggerne.

- Videreføre giftfri ugresskamp og skadedyrbekjempelse på offentlige arealer og gi økonomisk støtte til tiltak i landbruket som reduserer bruk av kjemiske innsatsmidler.
- Ryggmyrå vernes i nåværende form mot massedeponi. Eventuelt begrenset tilrettelegging for tursti.
- Vi ønsker å ta vare på og utvikle turområder. Vi ser for oss utendørs treningsapparater til bruk for alle som plasseres på gressletten ved Harestadmyrå, inspirert av Mosvannet.
- Hålandsvannet skal bli badevann igjen. Tiltak som er gjort hittil ser desverre ikke ut til å virke etter hensikten. Jordbruket i nedslagsfeltet skal støttes i bærekraftige tiltak. Vi foreslår å:
 - » sørge for dekkvekst hele året
 - » grave fanggrøfter som fanger opp det meste av næringsrik slam
 - » begrense total mengde gjødsel (både husdyr- og mineralgjødsel)
 - » samarbeide med Stavanger kommune med å bygge en rensepark på sørsiden av vannet
 - » få sugd opp næringsrikt slam fra bunnen, såkalt mudring.

HAV OG KYST

Som halvøy er det bare naturlig at Randaberg kommune tar spesielt ansvar for sin 30 km lange kystlinje og har ambisjoner om å være foregangskommune for et intakt og avfallsfritt marint miljø. Det er mange havfugler som lever langs kysten vår og som er avhengige av at vi holder kysten ren for søppel.

MILJØPARTIET DE GRØNNE VIL:

- Stanse all deponering av miljøfarlig fyllmasse, spesielt ved Mekjarvik. Vi ønsker å ta vare på et rent og giftfritt havmiljø.
- Legge til rette for at turgåere langs kysten kan ta med seg søppel og kaste dette i dunker, satt opp av kommunen. Vi ønsker en ren kystlinje.
- Oppfordre til, og legge til rette for, en månedlig ryddedugnad langs kommunens kyst.
- Merke og skilte viktige hekkeplasser for havfugler slik at det blir lett å la dem være i fred.

SKOLE OG OPPVEKST

Randaberg har en ung befolkning. Gode barnehager og skoler er en selvfølge for De Grønne. Vi har tillit til de ansattes kompetanse og ønsker å styrke den gjennom videreutdanning. Det er viktig at barnehagene og skolene har tilgang på naturområder i nærmiljøet som innbyr til fri og kreativ aktivitet og lek. Naturen rundt oss er en viktig arena for læring for våre barn.

MILJØPARTIET DE GRØNNE VIL:

- Støtte diverse skolearrangement som legger vekt på empati, demokrati, etikk og konfliktløsning.
- Legge til rette for skolehager, dyrehold, utflukter og mer opplæring utenfor klasserommet.
- Støtte utflukter og turer økonomisk, slik at alle får anledning til å være med.
- Etablere servering av økologisk og kortreist frukt og varm mat i skolen.
- Øke antall pedagoger i barnehagene, legge til rette for naturbarnehager og øke andelen økologisk mat i barnehagene.
- Støtte videreutdanning av lærere og barnehagepedagoger.

- Sørge for at alle som går ut av ungdomsskolen har gjennomgått et elementært kurs i reparasjon og vedlikehold av (el)sykkel.
- Mer fokus på praktiske fag som kunst, håndverk, musikk, sløyd osv. i skolen. Heve kompetansen til lærerne i disse fagene.
- Jobbe for at planene for nye Harestad skole skal ta mer hensyn til menneskets behov for fri lek i naturlige områder.

HELSE, LIVSKVALITET OG FRIVILLIG ARBEID

Livskvalitet står i fokus for De Grønne. Alle i samfunnet skal bli godt ivaretatt. De Grønne Randaberg ønsker å gjøre innbyggerne stolte av å bo i en raus kommune.

MILJØPARTIET DE GRØNNE VIL:

- Prioritere nye Vardheim i skråningen bak Solbakken barnehage. Utformingen skal fremme sosialt og aktivt samvær; tenk et grønt torg, et livlig inneområde.
- Sørge for at bemanningen i den kommunale helsetjenesten blir prioritert i den kommunale økonomien. Utvide nattevakttilbudet på de forskjellige avdelingene, spesielt i hjemmehjelpen og på Vistestølen.
- Legge til rette for et dagtilbud for innbyggere med demensdiagnoser som også kan fungere som avlastning for deres pårørende.
- Gjenopprette nedlagte sykehjemsplasser så raskt som mulig.
- Støtte opp under det allerede godt etablerte frivillige arbeidet i kommunen, spesielt i tilknytning til eldre og innvandrere.
- Utvide det fysiske og psykiske helsetilbudet for unge gjennom å ansette flere helsesøstre på skolene og ved å utvide det kommunale tilbudet "Helsestasjon for ungdom".

KULTUR OG INNVANDRING

Kultur, både som livsform og aktivitet er viktig for De Grønne Randaberg. Vi vil legge til rette for at kulturlivet fremmes og at det gjenspeiler det kulturelle mangfoldet hos kommunens innbyggere. Vi ønsker å møte nye impulser med glede.

Innvandrere og flyktninger med sin kulturelle bakgrunn er en berikelse for vårt samfunn. Vi mener at vi plikter både å ta imot flyktninger, samt å følge dem grundig opp i integreringsprosessen. Vi har stor respekt for mennesker som gjennom religiøst og frivillig arbeid gjør en kjempeinnsats i integreringen av innvandrere og flyktninger.

MILJØPARTIET DE GRØNNE VIL:

- At kulturskolen skal være et tilbud til alle. Vi ønsker å opprettholde og støtte et mangfold av kulturaktiviteter for ungdom, ved å blant annet styrke kulturskolen, redusere ventelister og holde en lav pris.
- Arbeide videre for at det skal være tettere bånd mellom skole og kulturskole.
- Løfte bevisstheten rundt eksisterende fasiliteter som Landsbyhuset og muligheten til å ta det i bruk av folk flest.
- Skape et levende, fargerikt og attraktivt sentrum ved å benytte landsbyens utearealer til kunstnerisk aktivitet og utendørs kunstutstillinger.

- Støtte de vellykkede og nye frivillige integreringstiltakene som:
 - » foreningen Kvinner møter Kvinner som har drevet med integreringsarbeid for innvandrerkvinner
 - » tilbudet om svømme- og sykkelopplæring for innvandrerkvinner i samarbeid med kommunen.
- Randabergspeiderne skal få erstattet lokalene på Foren. Det er en selvfølge at speiderne skal være med både på å finne og bestemme lokalet.

KOMMUNEØKONOMI

Kommuneøkonomien skal sikres langsiktig ved å legge til rette for grønt næringsliv som skaper framtidsrettede og lokale arbeidsplasser. De Grønne Randaberg vil jobbe for at kommuneøkonomien prioriterer de viktigste kommunale tjenestene som skole, helse og eldreomsorg i stedet for å spreng budsjettet med prestisjeprosjekter. Vi vil gjeninnføre eiendomsskatten. Inntekten skal øremerkes til å styrke det kommunale tjenestetilbudet samt gjeldsreduksjon fordi vi mener mennesket skal stå i sentrum.

MILJØPARTIET DE GRØNNE VIL:

- Redusere kommunens gjeld som nå er på ca 70.000 kroner per innbygger, totalt 730 millioner kroner. Vi ønsker ikke å legge opp til et overforbruk i dag på bekostning av framtidige generasjoners økonomi - vi vil ikke sende regningen inn i framtiden.
- Gjeninnføre eiendomsskatten. Inntekt fra eiendomsskatt skal være øremerket til:
 - » gjeldsreduksjon - å redusere rentebelastningen er et godt tiltak med tanke på svakere skatteinntekter i et samfunn i omstilling
 - » tiltak som fremmer trivsel og reduserer utbrenthet innenfor offentlig tjenesteyting
 - » støttefond for frivillighet
 - » finansiere aktivitetsfondet for vanskeligstilte barn
- Prioritere bemanningen i det kommunale helsevesenet, spesielt i eldreomsorgen.

MILJØPARTIET DE GRØNNE RANDABERG

Valgliste ved kommunevalget i Randaberg 14 sep. 2015

1. Alexander Rügert- Raustein (1972)
Øko-konsulent, BA i samfunnsutvikling og nyskaping
Styreleder i fagbladet «Økologisk landbruk»
2. David Harestad (1987)
Assistent i bofelleskap for utviklingshemmede
3. Inger Tone L. Hognestad (1967)
Assistent i Bofelleskap for utviklingshemmede
4. Jørgen Narvestad Anda (1994)
Øko-agronom
5. Stein Tofte (1964)
Psykiatrisk sykepleier innen rus og psykiatri
Leder i Stavanger Lokallag av Norsk Ornitologisk Forening
6. Edvard Kolnes (1951)
Bonde Steindal Gård
7. Irene Vika Jaatun (1966)
Fritidskoordinator Randaberg kommune
8. Torfinn Goa (1952)
Lærer
9. Mary Høvring (1966)
Samfunnsøkonom og Healer innen Body Mirror System
10. Amund Jaatun (1997)
Elev v/Stavanger Katedralskole
11. Liv Bodil Seland (1959)
Helsefagarbeider, Yogainstruktør og Massasjeterapeut
12. Greta Louise Høvring Troup (1995)
Student innen kultur og kommunikasjon

**miljøpartiet
de grønne**

randaberg

Trykt på 100 % resirkulert papir

**TENK
NYTT
STEM
GRØNT**

MELD DEG INN PÅ MDG.NO

**Følg oss på Facebook: "Miljøpartiet De
Grønne Randaberg"**